

Здоров'язберігаючий підхід до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів

Лук'янова Ю.С.

Українська інженерно-педагогічна академія

Анотації:

Мета: розкриття шляхів здоров'язберігаючої організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. **Матеріал:** аналіз публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів. **Результати:** Стаття присвячена розкриттю шляхів реалізації здоров'язберігаючого підходу до навчально-виховного процесу, а саме: раціональна організація навчання, спрямована на врахування динаміки працездатності людини, запобігання розумового стомлення і перевантаження, підвищення адаптаційних резервів організму особистості; активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів (застосування дискусійно-діалогових, тренінгових, ігрових форм і методів навчання; участь у проєктній діяльності, роботі педагогічних майстерень), що стимулює емоційне проживання й осмислення знань, сприяє набуттю учнями особистісно-значущих знань і досвіду; використання оздоровчого ефекту художньо-естетичної (музичної, образотворчої) діяльності учнів. **Висновки:** Висвітлено основні шляхи здійснення здоров'язберігаючого підходу до навчально-виховного процесу.

Ключові слова:

здоров'язберігаючий, підхід, учні, навчальний, пізнавальна, діяльність, організація.

Лукьянова Ю.С. Здоровьесберегающий подход к организации учебно-познавательной деятельности учащихся. Цель: раскрытие путей здоровьесберегающей организации учебно-познавательной деятельности учащихся. **Материал:** анализ публикаций отечественных и зарубежных авторов. **Результаты:** Статья посвящена раскрытию путей реализации здоровьесберегающего подхода к учебно-воспитательному процессу, а именно: рациональная организация обучения, направленная на учет динамики работоспособности человека, предотвращение умственного утомления и перегрузок, повышение адаптационных резервов организма личности; активизация учебно-познавательной деятельности учащихся (применение дискуссионно-диалоговых, тренинговых, игровых форм и методов обучения; участие в проектной деятельности, работе педагогических мастерских), что стимулирует эмоциональное проживание и осмысление знаний, способствует приобретению учащимися личностно-значимых знаний и опыта; использование оздоровительного эффекта художественно-практической (музыкальной, живописной) деятельности учащихся. **Выводы:** Освещены основные пути осуществления здоровьесберегающей подхода к учебно-воспитательного процесса.

Lukianova Yu.S. School health approach to teaching and learning of students. Purpose: disclosure of health-ways for teaching and learning of students. **Material:** analysis of the publications of domestic and foreign authors. **Results:** The article is devoted to the implementation of healthy way approach to the educational process, namely, the rational organization of training aimed at keeping the dynamics of human health, the prevention of mental fatigue and overload, increase adaptive reserves of the body of the person; intensification of teaching and learning of students (application is controversial dialogue, training, game forms and methods of training, participation in project activities, the work of pedagogical workshops) that stimulates emotional accommodation and understanding of knowledge, helps students acquire personal-relevant knowledge and experience; use of health effect of artistic and practical (music, painting) activities of students. **Conclusions:** highlights the key towards the implementation of health-promoting approach to the educational process.

Health-approach, students, academic, cognitive, activity, organization.

Вступ.

У сучасному світі життя та здоров'я людини визнаються як найвищі людські цінності. Саме тому проблеми здоров'я викликають зацікавленість широкого кола вчених і практиків (філософів, культурологів, соціологів, медиків, психологів).

Остеронь цих проблем не може стояти педагогічна теорія та практика, адже головною метою та результатом шкільної освіти є інтелектуальний, соціальний і фізичний розвиток особистості, що є основою для подальшої освіти, трудової діяльності й загалом повноцінного життя людини.

Проте доводиться констатувати, що несприятливі сучасні соціально-економічні умови, складна екологічна ситуація, інформаційне перенасичення, інтенсифікація навчального процесу негативно впливають на стан здоров'я зростаючого покоління. Достатньо сказати, що до 90 % дітей, учнівської молоді, студентів мають відхилення у здоров'ї. При цьому спостерігається стійка тенденція зниження здоров'я дітей і юнаків за всіма показниками.

Здоров'я людини – це складна і одночасно динамічна категорія, для якої в сучасній науці існує багато тлумачень. Педагогічна свідомість під людським здоров'ям сприймає достатньо широке розуміння цього

поняття, яке включає такі складники, як духовне, психічне, фізичне та соціальне здоров'я. Ці складники, взаємодіючи, взаємовпливаючи один на одне, інтегруючись, створюють здоров'я людини як цілісність і як цінність.

Розвиток фізично й духовно здорової людини через освіту вимагає, передусім, реалізації гуманістичної спрямованості процесу виховання й навчання, а саме: людина має виступати найважливішою педагогічною цінністю, а отже, не людину треба пристосовувати до освітнього процесу, а цей процес – до людини. Таким чином, сучасне розуміння гуманістичних цінностей освіти спирається на антропологічні та соціально-культурні виміри: людина повинна стати системостворювальним фактором освітнього процесу.

Водночас виникає стійка суперечність, що постійно є предметом дискусій: з одного боку, це гуманістичні засади освіти, з іншого – технократичний, прагматичний характер її реалізації.

Для розв'язання цієї суперечності необхідно дати відповідь на питання, як організувати навчально-виховний процес, щоб він забезпечував оздоровчу функцію освіти, тобто сприяв розвитку духовних, душевних і фізичних сил людини, запобіганню стресів, перевантаження, втоми учнів.

Вивчення психолого-педагогічних джерел (Г.Апанасенко, М.Безруких, Е.Вайнер, Л.Дихан,

В.Єфімова, Г.Зайцев, О.Іонова, Е.Казін, В.Кучма, М.Смирнов, Н.Сократов) свідчить про те, що проблема здоров'язберігаючої організації навчально-пізнавальної діяльності учнів досліджується вченими і практиками [1, 3, 4, 6, 9, 11, 15-17], у т.ч. і іноземними (Aggio D., De Paula J.S., Entwistle N., Mayorga D., Rice P., Seabra A.) [12-14, 18-20].

Так, з'ясовано, що розв'язання проблеми здоров'язбереження учнів у процесі навчання має декілька напрямів, а саме: медико-гігієнічний, фізкультурно-оздоровчий, екологічний, соціально-психологічний, а також педагогічний, який пов'язаний із запровадженням освітніх здоров'язберігаючих технологій – сукупності засобів, методів, форм, прийомів організації та здійснення навчально-виховного процесу, спрямованого на підтримку і збереження здоров'я учнів [4].

Робота виконана відповідно до планів НДР Української інженерно-педагогічної академії (м. Харків).

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Метою статті є розкриття шляхів здоров'язберігаючої організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Результати дослідження.

Серед факторів ризику здоров'я найважливішими є інформаційні переваження й як наслідок – розумове стомлення учнів. Психічне й фізичне здоров'я людини безпосередньо залежить від її працездатності, а хронічна втома викликає різні порушення здоров'я.

Запобігання розумового стомлення і переваження, підвищенню адаптаційних резервів організму особистості сприяє раціональна організація навчального процесу, спрямована на врахування динаміки працездатності учнів протягом навчального заняття, дня, тижня, року; зміни довільної та емоційної активності, чергування періодів активності й розслаблення, змін видів і форм навчальної діяльності.

Зокрема, організація уроку з позиції здоров'язбереження передбачає: врахування періодів працездатності учнів на уроках (період входження в роботу, період високої продуктивності, період зниження продуктивності з ознаками стомлення); врахування вікових і фізіологічних особливостей учнів на заняттях (кількість видів діяльності на уроках, їх продуктивність); наявність емоційних розрядок на уроках і зорової гімнастики; чергування пози з врахуванням видів діяльності; використання фізкультурних пауз на уроках [1].

Особливе значення мають фізкультхвилинки, що сприяють розв'язанню низки важливих завдань – таких, як відтворення розумової працездатності через активізацію мозкового кровообігу та переключення уваги; усунення застійних явищ у кровообігу та дихальній системі через вправи у глибокому диханні та в ритмічних чергуваннях скорочення й розслаблення м'язів, які забезпечують акомодацию очей; усунення несприятливих наслідків тривалого сидіння для м'язів спини й осанки учнів.

Здоров'язберігаючий характер навчально-виховного процесу передбачає також стимулювання вихованців до активного проживання й осмислення знань, до діяльності творчого характеру.

З огляду на це адекватно завданням здоров'язбереження учнів відповідають такі способи активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, як використання активних форм і методів – дискусійно-діалогових, тренінгових, ігрових, участь у проєктній діяльності, роботі педагогічних майстерень тощо.

Так, найбільш поширеною формою діалогової взаємодії виступає проведення навчальних дискусій, спрямоване на активне залучення учнів до пізнавального процесу, формуванню їхніх комунікативних умінь, виявлення та своєчасне усунення проблем, кризових, конфліктних ситуацій у взаємодії діад «педагог-учень», «учень-учень».

Характерною рисою навчальної дискусії є діалогічна позиція педагога, яка реалізується в організаційних зусиллях, що спеціально ним здійснюються, задає тон обговоренню, дотриманню його правил усіма учасниками. За цих умов навчальна дискусія як форма організації навчання й як спосіб роботи зі змістом навчального матеріалу стимулює ініціативність учнів, розвиток рефлексивного мислення; є досить високоєфективною для закріплення відомостей, творчого осмислення вивченого матеріалу й формування ціннісних орієнтацій [5].

До завдань, що вирішуються в ході дискусії, відносяться: завдання конкретно-змістового плану (усвідомлення учнями суперечностей, складностей, пов'язаних із проблемою, що обговорюється; актуалізація раніш отриманих знань; творче переосмислення можливостей їх застосування, включення їх у новий контекст тощо) та завдання організації взаємодії у групі (розподіл ролей у групах-командах; виконання колективного завдання; узгодженість у обговоренні проблеми й виробка спільного групового підходу; дотримання спеціально прийнятих правил і процедур спільної пошукової діяльності та ін.) [10].

У педагогіці отримали поширення такі форми дискусії: «круглий стіл», «засідання експертної групи», «форум», «симпозіум», «техніка акваріуму», «дебати» тощо [8, 10].

У площині активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів досить ефективними є також ігрові методи: імітаційні ігрові (інсценування, ділові, рольові й ситуаційно-рольові ігри) та імітаційні неігрові (аналіз конкретної ситуації, «мозкова атака» тощо) методи.

Серед ігрових методів особливе місце посідає навчальна ділова гра. Її особливостями є такі риси: навчальна гра дозволяє учням самим вирішувати складні проблеми, а не просто бути спостерігачами; ігри створюють потенційно більш високу можливість переносу знань і досвіду діяльності з початкової ситуації в реальну; навчальні ігри забезпечують навчальне середовище, що одразу реагує на дії учнів [10].

Чільне місце серед форм і методів активного на-

вчання посідає соціально-психологічний тренінг – практика психологічного впливу в процесі інтенсивного спілкування у групах, навчання через власні дії, багатогранний досвід переживань у ситуації групової взаємодії, завдяки чому відбувається оволодіння певними соціально-психологічними знаннями, корекція поведінки особистості, формуються вміння міжособистісної взаємодії, розвиваються рефлексивні здібності, уміння гнучко реагувати на ситуацію, змінюючи власні дії та поведінку відповідно до умов, що склалися [7].

У контексті здоров'язбереження учнів важливе значення має організація навчання у формі педагогічних майстерень. Її метою є створення умов для особистісного саморозвитку учнів, усвідомлення ними самих себе й свого місця у світі, розуміння інших людей, закономірностей світу. Головне в роботі педагогічних майстерень – не повідомляти й засвоювати інформацію, а навчати способам роботи.

У основі роботи педагогічних майстерень лежать такі провідні наукові положення [10]:

- необхідність інтеріоризації знання через особистий досвід учня, що полягає в самостійному «відкритті» цього знання шляхом дослідження його генези та структури;

- для методів, що використовуються в майстернях, характерним є таке: ставлення викладача до учня як до себе рівного; не просте повідомлення знань як незаперечних істин, а самостійна «побудова» знань учнем за допомогою методу критичного ставлення до існуючих свідчень, інформації тощо й самостійного рішення творчих завдань; плюралізм думок, поважне ставлення до думок, варіанту іншого та ін.;

- майстерня включає в себе низку завдань для учнів, що задають певний рух у предметному плані. У середині кожного завдання учні вільні у виборі способів виконання;

- основу роботу майстерень складають алгоритми для типових надпредметних завдань;

- місія викладача-майстра полягає в розблокуванні здібностей учня, у створенні умов для розкриття й реалізації його творчого потенціалу;

- позиція викладача-майстра полягає в консультуванні учнів, допомозі їм у організації навчальної роботи й осмисленні способів діяльності, що засвоюються.

Однією з важливих форм активного навчання є також проектна діяльність. На сьогодні визначено такі стадії розробки проекту: розробка проектного завдання, розробка самого проекту, оформлення результатів, суспільна презентація, рефлексія.

Критеріями оцінки є досягнення і мети проекту, і досягнення надпредметних цілей (що може бути більш важливим), які забезпечує проектне навчання. Якщо цілі проекту досягнуті, то можна розраховувати на отримання якісно нового результату, вираженого в розвитку пізнавальних здібностей учня та його

самостійності в навчально-пізнавальній діяльності. Обмеженнями у використанні проектною роботи можуть бути: низька мотивація педагога до використання такого навчання; низька мотивація учнів до участі у проекті; недостатній рівень сформованості в учнів умінь дослідної діяльності; нечіткість визначення критеріїв оцінки відстеження результатів роботи над проектом [10].

Підкреслимо, що використання інтерактивних форм і методів сприяє створенню сприятливого, доброзичливого, поважного, комфортного освітнього середовища, відповідного клімату, який б заохочував і спонукав до взаємодії, взаємної довіри. Це сприяє розвитку відчуття безпеки, дає змогу учню через позитивний зворотний зв'язок краще пізнати інших учасників навчального процесу.

У площині збереження й зміцнення здоров'я учнів особливе значення має також залучення в навчальний процес творчої художньо-естетичної діяльності, заняття різними видами мистецтва.

У зв'язку з цим зазначимо, що силу оздоровчого впливу мистецтва (музики, живопису, ліплення тощо) на здоров'я людини, її загальний стан, настроїв важко переоцінити. Переживання розмаїття образів, кольорів, звуків, форм, ритмів «очищують» від надлишкової емоційної напруги, знімають перевтомлення, допомагають позбутися страхів, фобічних реакцій, депресивних станів, знижують тривожність. Хореографічне мистецтво, музичні композиції у сполученні з різними рухами запобігають гіподинамії, порушенням серцево-судинної системи, послабленню м'язів і кісток, формують красиву осанку. Арттерапія стимулює потребу у вираженні своїх почуттів, у комунікаціях з іншими людьми, прагнення до самопізнання та дослідження навколишнього світу.

Окрім цього, як свідчать результати досліджень, у школах із поглибленим викладанням мистецтва, зокрема музики, успішність учнів за всіма навчальними предметами набагато вища, ніж в інших школах [2].

Висновки.

Висвітлено основні шляхи здійснення здоров'язберігаючого підходу до навчально-виховного процесу, а саме:

- раціональна організація навчання, спрямована на врахування динаміки працездатності людини, запобігання розумового стомлення і перевантаження, підвищення адаптаційних резервів організму особистості;

- активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів через застосування дискусійно-діалогових, тренінгових, ігрових форм і методів навчання; участь у проектній діяльності, роботі педагогічних майстерень. Це стимулює емоційне проживання й осмислення знань, сприяє набуттю учнями особистісно-значущих знань і досвіду;

- використання оздоровчого ефекту художньо-естетичної діяльності учнів.

Література

1. Здоровьесберегающие технологии в школе. Теория и практика внедрения: [методическое пособие] / Под общей ред. С.В. Баныкиной – М.: ГОУ Педагогическая академия, 2008. – 200 с.
2. Ионова Е.Н. Вальдорфская педагогика: теоретико-методологические аспекты: монография / Е.Н. Ионова. – Харьков: Бизнес-Информ, 1997. – 300 с.
3. Ионова О.М. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема / О.М.Іонова, Ю.С.Лук'янова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. – Харків: ХДАДМ, 2009. – № 1. – С.69-72.
4. Ионова О.М. Формування готовності майбутніх інженерів-педагогів до використання здоров'язберігаючих технологій у професійній діяльності / О.М.Іонова, Ю.С.Лук'янова // Формування здоров'я особистості в умовах навчального закладу: навчальний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2012. – С.115-129.
5. Кларин М.В. Педагогическая технология в учебном процессе (Анализ зарубежного опыта) / М.В. Кларин. – М.: Знание, 1989. – 154 с.
6. Лук'янова Ю.С. Вимоги до використання здоров'язберігаючих освітніх технологій / Ю.С.Лук'янова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. – Харків: ХДАДМ, 2009. – № 9. – С.76-78.
7. Петровская Л.А. Компетентность в общении: социально-психологический тренинг / Л.А. Петровская. – М.: Изд-во МГУ, 1982. – 165 с.
8. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О.І.Пометун: наук.-метод. посібн. – К.: Вид-во А.С.К., 2004. – 192 с.
9. Смирнов Н.К. Здоровьесберегающие образовательные технологии и психология здоровья в школе / Н.К.Смирнов. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: АРКТИ, 2006. – 320 с.
10. Управление образовательными системами: [учебное пособие для студ. педагог. ВУЗов] / Под ред. Т.И.Шаповой. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 384 с.
11. Формування здоров'я особистості в умовах навчального закладу: навчальний посібник / За заг. ред. С.С.Єрмакова. – Харків: ХДАДМ, 2012. – 146 с.
12. Aggio D., Ogunleye A.A., Voss C., Sandercock G.R.H. Temporal relationships between screen-time and physical activity with cardiorespiratory fitness in English Schoolchildren: A 2-year longitudinal study. //Preventive Medicine 2012, vol.55(1), pp. 37-39. doi:10.1016/j.ypmed.2012.04.012.
13. De Paula J.S., Leite I.C., de Almeida A.B., Ambrosano G.M., Mialhe F.L. The impact of socioenvironmental characteristics on domains of oral health-related quality of life in Brazilian schoolchildren. //BMC Oral Health 2013, vol.13(1), pp. 10. doi:10.1186/1472-6831-13-10.
14. Entwistle N. An Innovative Strategy to Promote Oral Health in Schoolchildren. //The Journal of the Royal Society for the Promotion of Health 1994, vol.114(6), pp. 311-313. doi:10.1177/146642409411400607.
15. Ionova E.N. System-synergetic approach to the analysis of Waldorf school // Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports. 2012, vol.3, pp. 61 - 64.
16. Ionova O.M. The formation of person's health: experience of Waldorf School. //Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 2013, vol.10, pp. 35-40. doi:10.6084/m9.figshare.775337
17. Ionova O.M., Kot Ye.P. The contribution of teachers of the second half of XIX - early XX century in the development of anthropological ideas. //Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 2013, vol.11, pp. 17-21. doi:10.6084/m9.figshare.821217
18. Mayorga D., Viciania J., Cocca A. Relationship between Physical Self-Concept and Health-Related Physical Fitness in Spanish Schoolchildren. //Procedia - Social and Behavioral Sciences 2012, vol.69, pp. 659-668. doi:10.1016/j.sbspro.2012.11.458.
19. Rice P., Gunstone R. Health and sickness causation and the influence of Thai culture among Thai schoolchildren. //Research in Science Education 1986, vol.16(1), pp. 63-72. doi:10.1007/BF02356819.
20. Seabra A., Mendonça D., Maia J. Gender, weight status and socioeconomic differences in psychosocial correlates of physical activity in schoolchildren. // Journal of Science and Medicine in Sport 2013, vol.16(4), pp. 320-326. doi:10.1016/j.jsams.2012.07.008.

References:

1. Banykina S.V. *Zdorov'esberegaiushchie tekhnologii v shkole* [Health-saving technologies in school], Moscow, Pedagogical Academy, 2008, 200 p.
2. Ionova E.N. *Val'dorfskaia pedagogika* [Waldorf pedagogics], Kharkov, Business-Inform, 1997, 300 p.
3. Ionova O.M. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologicni problemi fizicnogo viovanna i sportu* [Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports], 2009, vol.1, pp. 69-72.
4. Ionova O.M., Luk'ianova Iu.S. *Formuvannia zdorov'ia osobistosti v umovakh navchal'nogo zakladu* [Formation of individual health in terms of educational institution], Kharkiv, KSADA, 2012, pp. 115-129.
5. Klarin M.V. *Pedagogicheskaiia tekhnologiiia v uchebno m processe* [Educational technology in the teaching process], Moscow, Knowledge, 1989, 154 p.
6. Luk'ianova Iu.S. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologicni problemi fizicnogo viovanna i sportu* [Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports], 2009, vol.9, pp. 76-78.
7. Petrovskaia L.A. *Kompetentnost' v obshchenii: social'no-psikhologicheskij trening* [Competence in communication: socio-psychological training], Moscow, MSU Publ., 1982, 165 p.
8. Pometun O.I. *Suchasnij урок* [Modern lesson], Kiev, ASK, 2004, 192 p.
9. Smirnov N.K. *Zdorov'esberegaiushchie obrazovatel'nye tekhnologii i psikhologiiia zdorov'ia v shkole* [Health-saving educational technology and health psychology at school], Moscow, ARKTI, 2006, 320 p.
10. Shamova T.I. *Upravlenie obrazovatel'nymi sistemami* [Management of educational systems], Moscow, Academy, 2002, 384 p.
11. Iermakov S.S. *Formuvannia zdorov'ia osobistosti v umovakh navchal'nogo zakladu* [Formation of the health of the individual in terms of the institution], Kharkiv, KSADA, 2012, 146 p.
12. Aggio D., Ogunleye A.A., Voss C., Sandercock G.R.H. Temporal relationships between screen-time and physical activity with cardiorespiratory fitness in English Schoolchildren: A 2-year longitudinal study. *Preventive Medicine* 2012, vol.55(1), pp. 37-39. doi:10.1016/j.ypmed.2012.04.012.
13. De Paula J.S., Leite I.C., de Almeida A.B., Ambrosano G.M., Mialhe F.L. The impact of socioenvironmental characteristics on domains of oral health-related quality of life in Brazilian schoolchildren. *BMC Oral Health* 2013, vol.13(1), pp. 10. doi:10.1186/1472-6831-13-10.
14. Entwistle N. An Innovative Strategy to Promote Oral Health in Schoolchildren. *The Journal of the Royal Society for the Promotion of Health* 1994, vol.114(6), pp. 311-313. doi:10.1177/146642409411400607.
15. Ionova E.N. System-synergetic approach to the analysis of Waldorf school. *Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports*. 2012, vol.3, pp. 61 - 64.
16. Ionova O.M. The formation of person's health: experience of Waldorf School. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.10, pp. 35-40. doi:10.6084/m9.figshare.775337
17. Ionova O.M., Kot Ye.P. The contribution of teachers of the second half of XIX - early XX century in the development of anthropological ideas. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, vol.11, pp. 17-21. doi:10.6084/m9.figshare.821217
18. Mayorga D., Viciania J., Cocca A. Relationship between Physical Self-Concept and Health-Related Physical Fitness in Spanish Schoolchildren. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 2012, vol.69, pp. 659-668. doi:10.1016/j.sbspro.2012.11.458.
19. Rice P., Gunstone R. Health and sickness causation and the influence of Thai culture among Thai schoolchildren. *Research in Science Education* 1986, vol.16(1), pp. 63-72. doi:10.1007/BF02356819.
20. Seabra A., Mendonça D., Maia J. Gender, weight status and socioeconomic differences in psychosocial correlates of physical activity in schoolchildren. *Journal of Science and Medicine in Sport* 2013, vol.16(4), pp. 320-326. doi:10.1016/j.jsams.2012.07.008.

Информация об авторе:

Лукьянова Юлия Сергеевна: ORCID: <http://orcid.org/000-0002-8745-072X>; yulya-lukyanova-2015@mail.ru; Украинская инженерно-педагогическая академия; ул. Университетская 16, г. Харьков, 61000, Украина.

Цитуйте цю статтю як: Лук'янова Ю.С. Здоров'язберігаючий підхід до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 1. – С. 52-56. doi: 10.15561/18189172.2015.0110

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedu.org.ua/html/arhive.html>

Это статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

Дата поступления в редакцию: 10.10.2014 г.
Опубликовано: 30.01.2015 г.

Information about the author:

Lukianova Yu.S.: ORCID: <http://orcid.org/000-0002-8745-072X>; yulya-lukyanova-2015@mail.ru; Ukrainian Engineer-Pedagogical Academy; University str. 16, Kharkov, 61000, Ukraine.

Cite this article as: Lukianova Yu.S. School health approach to teaching and learning of students. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2015, vol.1, pp. 52-56. doi: 10.15561/18189172.2015.0110

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedu.org.ua/html/arhive-e.html>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Received: 10.10.2014
Published: 30.01.2015